

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL DE LINGVISTICĂ „IORGU IORDAN – AL. ROSETTI”

Raport de consultanță privind îndrumarea, coordonarea și analizarea monitorizărilor efectuate de direcția de specialitate din cadrul Consiliului Național al Audiovizualului cu privire la calitatea limbii române folosite în audiovizual

**REZULTATELE MONITORIZĂRII POSTURILOR DE RADIO ȘI TELEVIZIUNE
în perioada 1 – 21 martie 2008**

În perioada 1.03–21.03, au fost monitorizate (de către echipa alcătuită din Blanca Croitor-Balaciu, Andreea Dinică, Adina Dragomirescu, Carmen Mîrzea Vasile, Isabela Nedelcu, Irina Nicula, coordonatori Marina Rădulescu-Sala și Rodica Zafiu) 6 posturi de radio (**Radio România Actualități, Europa FM, Radio InfoPro, Radio România Cultural, Antena Satelor și Radio Guerrilla**) și 12 posturi de televiziune (**TVR 1, Antena 1, ProTV, Realitatea TV, Prima TV, TVR 2, TVR Cultural, Național TV, Antena 3, B1 TV, OTV, N24**). Alegerea acestora s-a făcut în funcție de mai mulți factori: audiență, acoperire națională, pondere a emisiunilor informative și de dezbatere, asumarea unui rol cultural și educativ. Față de precedentele sesiuni, s-a renunțat la monitorizarea posturilor de radio Kiss FM, Pro FM și Radio 21, la care secvențele de mesaj verbal informativ sunt foarte reduse, în raport cu cele muzicale și de divertisment; de asemenea, la monitorizarea postului TV Acasă, la care programul, în cea mai mare parte, este alcătuit din filme și emisiuni de divertisment. Au fost monitorizate, în schimb, alte trei posturi de radio – Radio România Cultural, Antena Satelor și Radio Guerrilla – și unul de televiziune – N24.

S-au efectuat 330 de ore de monitorizare, urmărindu-se transmisiunile de la ore de vârf, emisiunile de știri și dezbateri (s-a renunțat la ascultarea/vizionarea emisiunilor care se autoprezintă ca fiind de divertisment). Au fost monitorizate sub aspect lingvistic doar intervențiile verbale și mesajele scrise (titrări, crawluri) pentru care își asumă responsabilitatea redactorii și colaboratorii posturilor respective, nu și secvențele verbale aparținând invitaților în studio. Ultima săptămână a lunii martie a fost consacrată verificării cu atenție a rezultatelor monitorizării, comparându-se criteriile folosite și unificându-se modul de prezentare.

Având în vedere faptul că nu toate observațiile lingvistice se plasează la același nivel într-o ierarhie a abaterilor de la corectitudinea limbii, am decis să separăm erorile elementare, clare, indiscutabile, care pot fi verificate cu ușurință cu ajutorul instrumentelor normative existente (DOOM, gramatici), de cele mai puțin evidente, mai puțin importante sau de cele în cazul cărora sunt posibile controverse (și chiar oscilații ale normelor) de tipul: variante neliterare, bâlbâieli, repetiții, cacofonii, clișee, stridențe de registru stilistic. Astfel, am disociat rezultatele monitorizării în *tabele de erori* (însoțite, ca și până acum, de indicarea formei corecte) și liste de *recomandări* (la fel de importante, din punctul nostru de vedere, dar mai greu încadrabile într-o regulă explicită).

Vom insista, ca de obicei, asupra *erorilor elementare, unanim recunoscute ca atare de specialiști* și considerate semne ale lipsei de educație și cultură; lista lor completă este cuprinsă în tabelele anexate Raportului.

1. Ortografie, punctuație, ortoepie

1.1. În textele scrise (titrări, crawluri) apar în continuare nepermis de multe greșeli de *ortografie*. Cele mai grave privesc folosirea cratimei: absența – „și **ma** lovit” (Prima TV, 21.03) – sau introducerea eronată a acesteia – „**Lăsa-ti**, domnule, să vadă cum e aici!” (Antena 1,

11.03); „**Lăsa-ți** gura!” (Antena 1, 11.03); de asemenea, scrierea secvenței finale *-i/-ii/-iii*: „**copii** săi” (TVR 1, 7.03); „**banii noștrii**” (Antena 1, 11.03); „**angajații noștrii**” (Antena 1, 19.03).

Alte greșeli de ortografie sunt inconsecvențele în scrierea cu *î/ă* („Umbrela fără **mîner**”, Național TV, 1.03); „**Tîrgu** Mureș” [corect: „Târgu-Mureș”], Antena 3, 16.03), lipsa majusculelor („...nu aveam criză la **justiție**”, „nominalizat la **justiție**”, Antena 1, 2.03), apariția nerecomandată a unei cratime acolo unde desinența sau articolul se pot atașa direct sau unde compusul este sudat („Așa se comenorează **Cernobîl-ul**?”, TVR Cultural, 21.03); „**scurt-circuit**”, ProTV, 19.03). Invers, se omite cratima prevăzută de norme: „De obicei **ții procesul verbal** la tine?” (Antena 1, 21.03); „**prim procuror**” (ProTV, 2.03). Alte forme scrise incorect apar în exemplele: „Festival de **zme**” (Antena 3, 15.03) și „Șansa de a se mai naște **odată**” (TVR 1, 14.03).

Am constatat un număr exagerat de mare de neglijențe de tastare, care arată că nu se procedează consecvent la verificarea și corectarea textelor. Erorile de acest tip, dovedind grabă și superficialitate, sunt ușor de remarcat: „Sportul **Studenșesc**” (Național TV, 1.03); „**Rulmenul** în Europa” (Național TV, 1.03); „Cu **tratame**, tratament și cazare incluse” (Antena 3, 7.03); „Proteste ale agricultorilor nu sunt **stric** legate de...” (Antena 3, 19.03); „Cosmote **îngopat** de euro” (Antena 3, 19.03); „**Ceel** mai scumpe tramvaie” (Antena 3, 19.03); „liderul **transinstrean**” (N24, 1.03); „Europa **Centarlă**” (N24, 3.03); „**alegerși** legislative” (N24, 10.03); „favorabil **plouii** slabe” (N24, 10.03); „**subrepectul**” (N24, 12.03); „**mana** victimei” (ProTV, 5.03; corect: „**mama** victimei”).

În ciuda semnalărilor precedente, postul OTV continuă să prezinte pe crawl texte lipsite de semnele diacritice ale alfabetului românesc. Același post folosește (inconsecvent) abrevieri inacceptabile: „Politicienii au făcut legi **pt** a se proteja” (OTV, 7.03); „Se declara pregătit **ptr** o întrevedere cu președintele chinez” (OTV, 20.03).

1.2. Sunt foarte numeroase erorile de *punctuație* care privesc folosirea virgulei: lipsa virgulei care să izoleze un vocativ – „**Jerod** cum stăm?” (Prima TV, 5.03); „Sărut mâna **mamă**” (Național TV, 18.03); „Și eu ce fac **Mircea**?” (ProTV, 15.03); „**Șefu** veniți să vă uitați!” (ProTV, 19.03); „Mulțumim **Rapidule!**” (ProTV, 21.03) – sau un atribut izolat (presupunând o elipsă) – „Busuioc **acuzat** că nu știa că Pavarotti a murit” (OTV, 14.03); „l-a condamnat la 25 de ani de închisoare pe Jean Pierre Sgueglia **acuzat** de triplul asasinat” (N24, 19.03). De asemenea, lipsește virgula care să izoleze o apozitie: „A fost ucisă Cristina de sotul ei **Alexandru**?” (OTV, 4.03); „Amor între directorul liceului Traian și eleva sa **Gabriela**” (OTV, 18.03); „Filmul lui Cristian Mungiu, "4 luni, 3 săptămâni și 2 zile" a câștigat...” (N24, 1.03); „Secretarul general al ONU, Ban Ki-Moon va veni” (N24, 12.03) sau o interjecție: „E treaba cu **partidele mă**” (Prima TV, 6.03); „Ce **vorbești** mă, arde toată casa” (Antena 1, 18.03). O virgulă sau o linie de pauză ar fi trebuit să marcheze elipsa verbului, în exemplele: „Porumboiu **contrat**” (Național TV, 1.03); „Învățământul **încotro**?” (Național TV, 14.03); „Ștefănescu **lansat în luptă**” (Național TV, 16.03); „Feroviarii în **grevă generală**” (N24, 19.03); „**TAROM** bun de plată” (TVR 1, 3.03); „Apa mai scumpă decât laptele” (TVR 1, 12.03). Virgula ar fi trebuit să apară înaintea unei conjuncții adversative: „Mi-aș dori o victorie **dar** nu cred...” (TVR 1, 17.03); „Lucian e un tip tânăr **iar** eu a trebuit să mă mobilizez” (Antena 1, 1.03). Apare, în schimb, nejustificat, virgula între subiect și predicat: „Direcția Națională Anticorupție, **încalcă** legea, sprijinită de organele superioare” (OTV, 7.03).

Nu au fost folosite semne de punctuație pentru a separa propozițiile independente din exemplul „... mă duc afară cine-mi dă mie?” (Prima TV, 17.03); lipsește semnul de exclamare în enunțurile: „Atenție la biocombustibili” (TVR 1, 2.03) și „Jos antena de pe blocul nostru” (TVR 1, 16.03).

1.3. În *pronunție*, persistă erorile (deja semnalate de monitorizările precedente) în citirea literei **x**: [**ecsecutare**] (Național TV, 3.03); [**ecsact**], [**ecsecutivului**] (Național TV, 6.03); [**ecsemplu**] (OTV, 4.03; Radio România Actualități, 7.03; Antena 3, 12.03; N24, 3.03); [**ecsisță**]

(OTV, 4.03); [**ecsercițiile**] (Antena 3, 12.03). Reîntâlnim accentuările greșite, mai ales ale femininelor cu terminația **-ie**: „Când se termină **butelja**” (OTV, 4.03; aceeași greșeală și la TVR 1, 21.03; ProTV, 12.03); „Batalionul 300 de **infanterie**” (B1 TV, 12.03); „**Mafia**” (B1 TV, 17.03); „**mass-media**” (TVR Cultural, 14.03). Alte accentuări rămân greșite, chiar dacă s-au răspândit foarte mult: „**Prevederile** care au provocat cele mai mari dispute” (Antena 3, 4.03); „Aceste **prevederi** au fost deja analizate” (Antena 3, 11.03); „**prevederile**” (TVR 1, 2.03); „O crimă cu o mulțime de **alibiuri**, **alibiuri** care...” (OTV, 2.03); „**editori** români” (Radio România Cultural, 18.03).

S-au înregistrat și alte pronunții greșite, populare și regionale: „colega mea, reporter de **servici**” (Radio România Actualități, 20.03; aceeași greșeală și la OTV, 4.03; TVR 1, 5.03); „A fost dat afară pe **ușe**” (OTV, 13.03); **șaptisprezece** (Antena 1, 19.03, 21.03 etc.; Radio România Actualități, 17.03); „Nu mai puțin de **optisprezece** grădini zoologice” (B1 TV, 12.02); „ziua **măcenicilor**” (TVR Cultural, 1.03); „Undeva, în centru, tot se va **ștrangula** traficul” (OTV, 20.03); „pe cont **propiu**” (N24, 3.03). Hipercorectitudinea se manifestă în cazul termenului **pătrat** („metri **patrați**”, Prima TV, 19.03), **repercusiune** („Ce **repercursiuni** va avea pentru țara noastră”, B1 TV, 2.03; „**repercursiune**”, N24, 5.03) și mai ales în pronunția lui **e-** inițial în forme pronominale și ale verbului *a fi* („Rememorarea **ei** [**ei**]”, TVR Cultural, 8.03; „**E** [**e**] important”, Radio România Cultural, 1.03; „Scenografia **este** [**este**] o artă”, TVR Cultural, 6.03; „era [**era**]”, TVR 1, 2.03).

2. Morfosintaxă (gramatică)

2.1. În domeniul *morfologiei*, cele mai frecvente greșeli privesc formele hibride **vroiam**, **vroiai**, **vroia** etc. („Asta **vroiam** să te întreb”, Național TV, 4.03; „**Vroiam** să te întreb și atunci cum te-ai simțit”, B1 TV, 10.03; „bărbatul [...] **vroia** să ajungă în localitatea vecină”, ProTV, 13.03; „Ce mai **vroiați** să spuneți?”, OTV, 11.03; „angajații unei firme, care **vroiau** să instaleze...”, Prima TV, 7.03). Incorecte sunt și alte forme: conjunctivul **să aibe** (Antena 1, 11.03; TVR 1, 5.03; OTV, 19.03; Antena 3, 21.03; Europa FM, 9.03), indicativul prezent **trebuie** („Bordurile **trebuie** puse”, B1 TV, 11.03), unele imperative negative („treaba asta cu plăcerea **n-o** mai **zi** a doua oară, InfoPro, 13.03). S-au mai semnalat erori tipice care țin de încadrarea unor verbe la o altă conjugare: „Nu v-ar **displace** să vă oferim un bilet.” [corect: **displăcea**] (TVR 2, 13.03); „Le suportăm, ne **complacem**” [corect: **complăcem**] (Radio România Actualități, 18.03); „și **prelevează** probe” [corect: **prelevă**] (TVR 1, 7.03).

În morfologia verbului, se constată foarte des accentuarea greșită a formelor verbale de imperativ: „Spunęți-ne un lucru!” [corect: „spuneți-ne”] (Antena Satelor, 19.03); „Spunęți-mi, vă rog, ...” (Radio România Actualități, 20.03); „Credęți-mă!” [corect: „Credeți-mă!”] (Național TV, 5.03); „Contrazicęți-mă unde nu...” [„Contrazicęți-mă”] (OTV, 2.03). Un sufix verbal greșit apare în forma **creem**, destul de frecventă: „Hai **să creem** împreună portretul.” (B1 TV, 5.03); „Cum rezistă mizeriei pe care o **creem** noi?” (B1 TV, 5.03).

În morfologia substantivului, am întâlnit forme incorecte de genitiv: „Ca familia **sorei** polițistului să aibă grijă de copil” (Național TV, 3.03; corect: **surorii**); „finalul **săptămânei** modei la Paris” (Antena 1, 5.03); „întreaga documentație pentru modernizarea **pieții**” (Antena 3, 12.03); „mândria **tatii**” (Prima TV, 9.03); „**amiezei**” (Prima TV, 10.03); „o prezentare a istoriei **Bosniei Herțegovinei**” [corect: **Bosniei Herțegovina**] (Radio România Cultural, 4.03). Mai mulți redactori par să extindă pluralul **paparazzi** la singular: „zi-mi cât câștigă **cel mai tare paparazzi** din România [...], care a fost suma cea mai mare câștigată de **un paparazzi** în România” [corect: **paparazzo**] (Radio Guerrilla, 10.03). Au fost înregistrate forme de plural neacceptate de normă („aceste **semnuri**”, Antena 1, 11.03; „**coșmare**”, Antena Satelor, 4.03), extinderi ale pluralului în **-i** („Orice revoluție are **victimile** ei”, Radio România Cultural, 4.03), forme de plural de la substantive defective de număr („Restaurante cu diferite **specificuri**”, Europa FM, 16.03). Substantivul propriu **Paște** este folosit ezitant, cu greșeli de interpretare morfologică și de acord: „Sărbătoarea **Paștelor**”; „**Paștele** catolice” (Antena 3, 16.03).

În morfologia adjectivului, principala eroare identificată este cea prezentă în forma de feminin **ultimile** (în loc de **ultimele**): „**ultimile** puteri” (Național TV, 3.03); „**ultimile** două meciuri” (Național TV, 12.03), „**ultimile** sondaje” (Național TV, 13.03).

2.2. În *sintaxă*, una dintre cele mai frecvente greșeli întâlnite în fișele de monitorizare rămâne omiterea prepoziției **pe** la pronumele relativ **care** cu funcția de complement direct: „prețurile **care** le puneau ei în plus” (Realitatea TV, 6.03); „un dosar **care** îl cunosc” (B1 TV, 5.03); „la datele **care** le aveți” (OTV, 2.03); greșeli similare la OTV, 4.03, 8.03; Radio România Actualități, 17.03; Antena Satelor, 12.03; Antena 3, 11.03; TVR 2, 12.03; TVR 1, 5.03). Aproape la fel de des apar diferitele tipuri de dezacord între subiect și predicat; dacă unele acorduri după înțeles sau prin atracție sunt explicabile în comunicarea orală, altele nu pot fi scuzate: „**Ce-s** cu fițele astea de doi lei?” (OTV, 6.03); „cu siguranță va fi unul dintre **subiectele care va fi** pe larg **dezbătut**” (Realitatea TV, 16.03).

Alte exemple de dezacord (acord prin atracție sau după înțeles, în situații netolerante de norme): „**Parcarea** mașinilor pe șoselele sau pe trotuarele aflate pe traseul summitului **vor fi interzise.**” (Realitatea TV, 21.03); „**Fac** fițe **echipa** de colaboratori.” (B1 TV, 11.03); „...chiar dacă telegrama a ajuns la clubul toscan mai târziu decât **prevede regulamentele.**” (Național TV, 17.03); „**oricare** dintre cele 21 de întrebări **pot** să-ți aducă totul” (Prima TV, 3.03); „**Cuplul** Cristi Chivu și Adelina Elisei **sărbătoresc** ziua îndrăgostiților la Milano.” (Prima TV, 3.03); „Este unul dintre **primii care a declarat** că vrea să candideze din nou la primăria orașului.” (B1 TV, 12.03); „**Victimele** au fost preluate de oamenii de la ambulanță și **transportați** la spital.” (Național TV, 12.03); „**Erau** în România așa **ceva?**” (OTV, 19.03); „**I se par** că stimulii sunt ostili la adresa sa.” (Radio România Cultural, 1.03); „**Efortul și succesul** dumneavoastră **e** aproape singular.” (TVR Cultural, 6.03); „o polițistă a (!) **cărei fotografii apare...**” (InfoPro, 7.03); „anul acesta, **juriul** de 300 de specialiști **au ales...**” (InfoPro, 21.03).

Ridică probleme, în continuare, acordul construcțiilor cu pronumele relativ **care** în genitiv: „Alături de **Statele Unite, Rusia și Europa**, al **cărui** laborator a fost instalat...” (Național TV, 14.03); „**aderati** la un **grup a cărei** ideologie...” (InfoPro, 7.03); „**Polițiștii** sunt la **casa** de pariuri ale **căror** geamuri sunt sparte” (TVR 1, 7.03) etc.

Extrem de multe sunt situațiile de dezacord al pronumelui semiindependent **al**. Dezacordul de acest tip se produce fie pentru că **al** este acordat cu alt nominal decât cel care îi este antecedent (regent), fie pentru că pronumele, cu forma **a**, este folosit invariabil (neacordat cu nimic): „într-o ședință a **Consiliului** de Administrație **a** societății Griro” (Realitatea TV, 3.03); „Se simțeau **germenii** secolului 20, **ale** modernismului...” (TVR Cultural, 15.03); „... ceea ce a determinat **intervenții** în forță **a** poliției.” (B1 TV, 7.03).

Alte exemple: „...favorizează **accesul** în viitorul Parlament doar **a** oamenilor cu bani și **a** celor...” (Național TV, 6.03); „Pe **fondul** cererii ridicate de valută și **a** sentimentului negativ...” (Radio România Actualități, 1.03); „procedeu a făcut **deliciul** spectatorilor, dar și **ai** colegilor lui Shaq” (Antena 1, 18.03); „o polițistă **a** **cărei fotografii...**” (InfoPro, 7.03); „din **cauza** vântului puternic, dar și **al** precipitațiilor abundente” (N24, 3.03); „au încheiat cu succes **instalarea** la bordul stației orbitale **al** primului segment al laboratorului nipon.” (N24, 14.03); „are un plan de **sustinere ale** celor trei provincii separatiste” (TVR 1, 5.03).

E în continuare frecvent dezacordul adjectivelor numerale, forma **doisprezece** fiind folosită pentru feminine sau neutre („locuitorii a **doisprezece țări**, printre care și România”, Radio Guerrilla, 7.03; „Acum **doisprezece episoade**, toată lumea vorbea...”, OTV, 4.03), ca și în construcția **ora/orele doisprezece** („S-a născut la **orele doisprezece**”, B1 TV, 5.03; „Până la ora

doisprezece se lucrează...”, Radio România Actualități, 7.03). S-a înregistrat și folosirea formei de masculin în locul celei feminine („după douăzeci și **unu** de **zile**”, Prima TV, 2.03; „treizeci și **unu** de **sutimi**”, Radio România Actualități, 10.03; „corpul format din nouăzeci și **unu** de **piese**”, Național TV, 11.03), dar și a formei de feminin (**una**, **două**) în locul celei de masculin (**unu**, **doi**) pentru neutre sau masculine („douăzeci și **una** de **grame**”, Prima TV, 13.03; „o sută optzeci și **două** de **centimetri** la Postăvarul”, Național TV, 16.03; „o sută optzeci și **două** de **centimetri**”, N24, 16.03; „...se situează la nivelul a patruzeci și **una** de **procente**”, Radio România Actualități, 5.03; „cel de-**al douăzeci și două**le **meci**”, N24, 1.03; „nu **una**, ci două **SMS-uri**”, InfoPro, 7.03; „suntem douăzeci și **una** de milioane”, TVR 1, 14.03).

Și dezacordul în caz al adjectivelor care determină substantive feminine la genitiv-dativ a fost semnalat, destul de des: „în situația acelei **legi** deja **intrată** în vigoare” (Realitatea TV, 11.03); „copertina unei **reprezentanțe** auto recent **renovată**” (Prima TV, 2.03); „Par ale unui tată supărat decât ale unei **funcții** atât de **importantă** (B1 TV, 17.03); „La capătul unei faze **inițiată** de Aliuță” (Național TV, 16.03); „Dramatica poveste a tinerei **dată** dispărută”; „Trecem la cazul dramatic al unei fete **dată** dispărută” (OTV, 6.03); „în urma exploziei **produsa** la un depozit de armament” (OTV, 16.03). Vorbitorii par să se ferească totuși de problemele de acord ale adjectivului pronominal **însuși**; se înregistrează puține greșeli de tipul: „**însăși** faptul” (N24, 10.03).

Au fost identificate unele greșeli de utilizare a prepozițiilor: „209 **de** km/h” (Antena 1, 12.03); „nu știa nimic despre acest subiect, a aflat despre el **de la** ziare” (Realitatea TV, 3.03); „Știți **de** unde le-au găsit părinții mei?” (B1 TV, 3.03); „**Datorită** aparaturii performante a spitalului și **a** eforturilor medicale...” (Național TV, 12.03). Multe dintre situațiile de extindere colocvială a folosirii prepoziției **pe** au fost trecute de această dată în lista recomandărilor (vezi anexa). Rămân totuși destule inacceptabile: „o știre care a sosit chiar acum **pe** Agenția France – Presse” (N24, 6.03); „erați o prezență foarte frecventă **pe** mai puținele televiziuni de la acea vreme” (N24, 10.03); „poate ne semnalăți acest lucru **pe** SMS; tot aici, **pe** SMS” (InfoPro, 4.03); „zice un ascultător **pă** SMS” (InfoPro, 10.03).

Așa cum s-a arătat și în rapoartele precedente, în locuțiunea prepozițională *din punct de vedere*, substantivul *punct* se folosește articulat dacă urmează un substantiv în genitiv și nearticulat dacă urmează un adjectiv. Această regulă este frecvent încălcată, mai ales prin nearticularea substantivului *punct* când urmează un substantiv în genitiv: „din **punct** de vedere al Inspectoratului...” (Realitatea TV, 1.03); „din **punct** de vedere al statisticilor, al calculelor” (Național TV, 3.03); „din **punct** de vedere al cetățeniei” (OTV, 4.03); „din **punct** de vedere al precipitațiilor” (ProTV, 4.03); „din **punct** de vedere al rezervei de umiditate” (Antena Satelor, 4.03); „din **punct** de vedere al securității” (Antena 1, 15.03); „una din cele mai importante din **punct** de vedere al vieții spirituale” (Antena 3, 16.03); „o stradă sigură din **punct** de vedere al SMS-urilor” (InfoPro, 7.03).

Acordul adverbului reprezintă o greșeală clară: „Așa cum sunt legați **noii-născuți...**” (Național TV, 6.03); „sunt șanse mici ca președinții de consilii județene să fie aleși **uninominali**” (N24, 7.03).

Se constată în continuare răspândirea îngrijorătoare a greșelii care constă în apariția parazită a conjuncției **și** după prepoziția **ca** (gruparea **ca și**). Utilizată uneori pentru a evita o cacofonie, conjuncția **și** apare și în contexte în care nu se pot produce cacofonii, întreaga structură **ca + și** fiind simțită ca o unitate care marchează calitatea (sau relația, în unele situații). Indiferent că se evită o cacofonie sau nu, această utilizare „parazită” a conjuncției **și** este greșită.

Exemplele de acest tip sunt frecvente. Selectăm câteva: „care poate fi folosit **ca și** teren de joacă” (Antena 1, 3.03); „ceea ce s-a creat **ca și** capacități de cazare pentru turiști” (Antena Satelor, 18.03); „a fost meciul care l-a reconfirmat **ca și** campion” (Prima TV, 7.03); „...a fost catalogată de reprezentanții magistraților **ca și** o tentativă de influențare” (Prima, 11.03); „...o aveau în administrație de la părinții lor, **ca și** cadou de nuntă” (OTV,

2.03); „Măcar să fie **ca și** o ipoteză” (OTV, 8.03); „Din punctul dumneavoastră de vedere, **ca și** director al...” (Radio România Actualități, 20.03); „dacă-mi permiteți, **ca și** o concluzie” (Realitatea TV, 10.03); „prețuri separate la lapte **ca și** materie primă” (Antena 3, 11.03); „filmul care are **ca și** coloană sonoră această melodie...” (InfoPro, 21.03); „...polițiștii, **ca și** pregătire în acest domeniu” (N24, 1.03); „dacă ți-ar veni **ca și** clientă o doamnă de peste 50 de ani” (TVR 1, 12.03).

Între greșelile tipice, pentru a căror corectare ar trebui să se facă eforturi în viitor, se numără și:

– apariția adverbului **decât** în contexte afirmative (greșeală inegal reprezentată la diferitele posturi): „În ultimă fază s-a prelevat **decât** ficatul” (OTV, 8.03); „Și cine era, **decât** dumneavoastră cu copilul?” (OTV, 8.03);

– topica greșită a adverbului **mai**: „**Mai** vă mențineți argumentația?” (Realitatea TV, 14.03); „Că **mai se** povestește de un episod cu o fată, Alexandra” (OTV, 2.03); „un număr de telefon unde **mai se** pot obține informații” (Antena Satelor, 5.03);

– folosirea conjuncției compuse **ca să** în locul lui **să**: „au convenit **ca să** dea drumul la blocajul ăsta” (Realitatea TV, 1.03); „Eu îmi doresc **ca să** fiu judecat...” (B1 TV, 19.03); „riscul **ca să** apară complicații nu este exclus” (Antena 1, 15.03);

– anacolutul: „**Cine** a cântat seara dimineața îl încearcă talentul.” (Național, 18.03); „Dumneavoastră lucrați cu studenți, **care e cu totul altceva.**” (Național TV, 5.03); „Dacă se pare că așa lucrurile stau cum spuneți dumneavoastră” (B1 TV, 19.03);

– absența dublării complementului. În general, complementul direct sau indirect exprimat printr-un substantiv [+Uman] trebuie dublat prin pronume personal neaccentuat: „O femeie din comunitatea lor **a ucis cu sânge-rece nepotul** concubinului său.” (Prima TV, 20.03);

Așa cum am remarcat și în rapoartele precedente, se răspândește tot mai mult stilul telegrafic, administrativ, de juxtapunere a unor substantive în nominativ, fără marcarea relațiilor sintactice dintre ele prin desinențe, prepoziții, articole. Acest stil are avantajul scurtimei, multe dintre exemple apărând ca titluri ale știrilor sau ale emisiunilor: „**lider suporteri** Steaua” (Realitatea TV, 21.03); „comerciant **motociclete**” (Prima TV, 15.03). De această dată, am trecut exemplele de acest tip în categoria recomandărilor, deși ele ar putea fi interpretate și ca simple erori de sintaxă.

3. Lexic și semantică

În plan *lexical și semantic*, s-au identificat în continuare destul de multe pleonasmе supărătoare – „Un refren care **poate fi posibil**” (Radio România Actualități, 13.03); „**detalii și multe alte amănunte** în câteva minute” (ProTV, 6.03); „A găsit poșeta abandonată, **dar însă** era goală.” (Antena 1, 19.03); „**mai reluăm o dată** unde să se adreseze” (Antena Satelor, 5.03); „**Mai repetați-l o dată**, vă rog, telefonul!” (Antena Satelor, 5.03); „Și **din nou revenim** la muzica populară românească” (Antena Satelor, 13.03) etc.

Alte pleonasmе: „au sau nu dreptul de a solicita **declanșarea începerii** urmăririi penale” (N24, 10.03); „**site-ul nostru de internet**” (TVR 1, 2.03); „pe **un site de net**” (InfoPro, 7.03); „strangulat de **propriii săi părinți**” (ProTV, 6.03); „**vernisaaj și deschidere** de galerie” (TVR Cultural, 1.03); „chiar dacă nu **și-a adus un aport** prea mare” (N24, 6.03); „la Cluj **începe** să se facă mai frig **începând** de mâine” (Radio Guerrilla, 7.03); „Dar **încă o dată repet**, nu se face...” (OTV, 16.03).

Recomandăm evitarea folosirii abuzive a termenului **locație** pentru **loc, centru, sediu, imobil** etc. („Italia, de exemplu, sau alte **locații** minunate”, TVR Cultural, 16.03), prudență în inventarea de cuvinte („Mișcarea înseamnă și o **daunalitate** crescută”, Național TV, 6.03).

Unele formulări sunt lipsite de logică – „una dintre explicații ar fi aceea că orașele mari nu sunt doar reședințe, ci și **zone de tranzit** pentru perioade mai lungi, scurte sau **definitive** pentru multe familii venite din provincie” (N24, 14.03); „**Doi dintre răniți**, locotenentul Nicolae Grigore și fruntașul Alex Octavian Zahiu, **au fost răniți.**” (N24, 20.03, 21.03); „Denisa... a fost confundată... cu Elena Bănescu, datorită frizurii, dar și a buzelor **care se apropie ca măsură una de cealaltă**” (InfoPro, 10.03) – sau conțin termeni neadecvați semantic contextului – „După ce și-a înjunghiat concubinul, femeia **a adormit două ore.**” (Prima TV, 20.03); „bănuiesc că dumneavoastră ați vrut să alegeți **răul cel mai puțin** dintr-un rău mai mare” (Realitatea TV, 8.03); „Ploile **au debutat** în forță” (Antena 3, 1.03); „vom avea **niște detalii mai mari** despre acest cutremur” (Realitatea TV, 21.03); „**Am povestit** cu participanții, care au spus că greul nu îi sperie.” (Realitatea TV, 8.03).

Una dintre cele mai frecvente erori rămâne folosirea formelor **maxim** și **minim** în context adverbial sau după o prepoziție: „muzică la **maxim**” (Prima TV, 17.03); „Un preț de **maxim** [...] lei noi” (Radio România Actualități, 3.03); „în **maxim** o oră” (Realitatea TV, 1.03); „**maxim** 30-40 de acte normative” (Realitatea TV, 14.03); „**maxim** 10 procente” (Antena Satelor, 4.03); „Cu sonorul la **maxim**” (ProTV, 17.03); „Semnarea unui contract se va face pe **minim** un an.” (Radio Guerrilla, 4.03); „**minim** un an” (Antena Satelor, 4.03); „**minim** optsprezece procente” (Antena Satelor, 12.03, 21.03).

Am semnalat câteva confuzii paronimice: „**originală** din Republica Moldova” (TVR 1, 5.03, corect: **originară**); „să modifice intervalul **oral** al grevei” (N24, 3.03, corect: **orar**); „Următoarele două luni rămase până la **investirea** oficială în funcție” (Radio România Actualități, 3.03; corect: **încetarea**).

Unele expresii stranii au rezultat din contaminare: „Au declarat că nici **nu se pune vorba** de o răpire” (OTV, 13.03); „nici regiunile... **nu fac abstracție de la regulă**” (N24, 5.03, 10.03); „Aș vrea să aflăm și părerea lor **vizavi la** această poveste a ta” (B1 TV, 3.03).

Alte observații lexicale, semantice și stilistice au fost cuprinse în lista de *Recomandări*.

În concluzie, se constată că persistă anumite erori tipice, care nu sunt produse de inerentele ezitări ale expunerii orale, ci provin din proaste obișnuințe ale uzului. Eliminarea lor presupune timp și voință de autocorectare.